

KULTUR

Kulturredaktør Mode Steinkjer
mode.steinkjer@dagsavisen.no

Bekymret for trafikkmeldinger

Et fåtall av dagens **dab-adaptore** støtter trafikkmeldinger som avbryter andre sendinger, advarer NAF. De mener en egen trafikkanal bare er en halvveisløsning. NAF har sjekket adaptermarkedet, og de færreste har funksjonen Traffic Announcement (TA), ifølge kommunikasjonsrådgiver Nils

Sødal. – Dette er en velkjent funksjon fra FM-nettet. Uansett hvilken radiokanal du lytter på, eller om du lytter på annen musikk på bilens anlegg eller har skrudd ned volumet, vil trafikkmeldinger bryte gjennom om TA er skrudd på, sier Sødal. – Vi stusser på at denne funksjonen ikke har vært

prioritert før omleggingen til dab. Hvor ansvaret ligger, vet vi ikke. Men det burde vært et krav til adapterne som selges til norske bileiere at de kan ta inn trafikkmeldinger, fortsetter han. NRK har opprettet en egen radiokanal for trafikkmeldinger, kalt NRK Trafikk. (NTB)

Norges største krigs

Hvis du trodde at vi nå vet «alt» om krigen i Norge, tar du feil. I øyeblikket pågår flere store forskningsprosjekter som kan endre vårt syn på Norge og 2. verdenskrig.

■ HANNE MAUNO

Var det norske forsvaret virkelig så sulteforet før 9. april 1940? Stemmer det at den tyske okkupasjonsmakten tappet Norge for naturressurser, eller ble Norge tvert imot tilført ressurser i stor stil? Myter og antatte politiske sannheter kan stå for fall når et nytt, stort, nasjonalt forskningsprosjekt er ferdig om fem år.

Ny kunnskap

Det som nå er Norges største krigshistorieprosjekt starter opp for alvor denne vinteren, og har fått tittelen: «I en verden av total krig: Norge 1939-1945». Prosjektet ledes av Norges arktiske universitet (UiT) i Tromsø, men involverer forskere over hele landet. Helt direkte vil i alt 15–20 forskere jobbe med dette ved UiT i Tromsø, NTNU i Trondheim og Institutt for forsvarsstudier (IFS) i Oslo. Også Narviksentret vil bidra med forskningsformidling. Prosjektet har en kostnadsramme på nærmere 20 millioner kroner, og lanserer seg selv som «et ambisiøst forsøk på å nytolke fortellingen om Norge under 2. verdenskrig, og sette krigen og okkupasjonen i et europeisk og internasjonalt lys». Underveis kommer det en rekke planlagte tidsskriftartikler, og til sist vil det komme ut en bok.

– Den skal summere opp ny kunnskap og nye perspektiver på norsk okkupasjonshistorie, sier Fredrik Fagertun, leder ved Institutt for historie og religionsvitenskap ved UiT.

Nordfronten

Fagertun presiserer også at selv om prosjektet er et nasjonalt, så har prosjektet et nordlig perspektiv. Gutta på skauen, Blücher og «kongens nei» er fortsatt med, men:

– I prosjektet ser vi på Nord-Norge som det viktigste territoriet i Norge under 2. verdenskrig. Det betyr ikke at vi ikke er opptatt av krigen i Trøndelag, på Vestlandet eller i Oslo, men vi kommer til å gi det som skjedde i Nord-Norge mer

tyngde og vekt, sier Fagertun til Dagsavisen, og påpeker at det store flertallet av tyske soldater var stasjonert i nord. Finnmarks nærhet til Russland og en av krigens største frontavsnitt blir derfor viktig.

– Men vi jobber også spesielt med felttoget ved Narvik i 1940, og om nazistaten i Norge, i tillegg til en rekke andre prosjekter, sier Fagertun.

UiT vant «anbudet» på dette

prosjektet i konkurranse med Universitetet i Oslo, og historiker Tom Kristiansen fra IFS flytter til Tromsø for å lede prosjektet og bli «krigsprofessor».

Tromsø leder også parallelt et annet stort krigshistorisk prosjekt, som tar for seg krigen i Nord-Norge og «nordfronten», definert som Nord-Norge, Nord-Finland, det nordlige Sovjetunionen og havområdene utenfor. «Andre verdenskrig i nord» vil til slutt munne ut i et stort standardverk på 800 sider. Også dette prosjektet har en ramme på nærmere 20 millioner.

Store fortellinger

Historiker og direktør ved HLSenteret, Guri Hjeltnes, antyder dessuten i siste nummer av tidsskriftet Prosa at det nå ser ut til å være tid for «den store fortellingen» i strømmen av bøker om krigen i Norge. En tydelig trend har lenge vært at man har løst opp store fortellinger i mange små. Det har kommet gode biografier over personer som har vært sentrale under

krigen (som Jens Chr. Hauge og Albert Viljam Hagelin), og det har kommet bøker om spesielle krigshistoriske emner (som kvinner i motstandsbevegelsen, eller om krigsprofitører og frontkjempere). Det har også kommet bransjestudier som har brakt nye opplysninger om krigsperioden, som storsatsingen «Hydros historie 1905-2005», og i løpet av våren kommer historiker Bjarte Bruland med en bok om det norske Holocaust. Men Hjeltnes stiller likevel spørsmålet: «Men kanskje er det dags for å skrive en ny, samlet historie?» Hjeltnes nevner det store nasjonale prosjektet i Tromsø, men også at historiker Ole Kristian Grimnes er i ferd med å skrive en bok med et samlet grep om perioden 1940–1945.

Døgn for døgn

Forfatter Ingar Sletten Kolloen planlegger også å skrive en stor fortelling om Norge under krigen, i seks bind, med arbeidstittelen «Under krigen». Formen er spesiell: Kolloen vil rett og slett skildre krigsperioden i Norge døgn for døgn, fra 1. januar 1940 til og med fredsdagen i mai 1945. I alt: 2192 døgn.

hanne.mauno@dagsavisen.no

„ Vi kommer til å gi det som skjedde i Nord-Norge mer tyngde.

Fredrik Fagertun,
instituttleder ved UiT

Franske alpejegere på ski i fjellene under kampene ved Narvik i mai-juni 1940. De var

Alliert bombeangrep mot tyske skip i Kirkenes, som ble den mest bombarderte by på Europas fastland. (I alt 300 angrep). FOTO: NTB SCANPIX

Kygo i Vegas

Kygo (25) har undertegnet en toårs-kontrakt for å opptre ved flere hoteller i Las Vegas. Ifølge VG skal den norske artisten holde en rekke «pool party»-konserter i regi av Wynn Nightlife. Foreløpig er det satt opp elleve show i tidsrommet 30. april til 30. juni. Det dreier seg om tre forskjellige spillesteder, og et av stedene er kåret til Las Vegas' beste partybasseng. – Jeg er beæret og gleder meg, sier Kygo til Billboard. (NTB)

«Skam»-ros fra Saniteten

NRK-serien «Skam» får Sanitetskvinnenes hederspris, Fredrikkeprisen. – Serien når fram til ungdom og voksne og åpner for samtale og refleksjon, sier foreningen. Prisen ble delt ut i Gamle Logen i Oslo lørdag. Den går til manusforfatter **Julie Andem** og dramaseriens skuespillere. – Skam-serien tar opp alvorlig tema-

tikk som overgrep, spiseforstyrrelser, skjønnhetstyranniet, diskriminering, fremmedfrykt, seksualitet, rus og likestilling i en realistisk og åpen setting, noe som gir omverdenen mulighet for å sette temaene på dagsorden, sier generalsekretær Grete Herlofson i Norske Kvinners Sanitetsforening. (NTB)

prosjekt

Knut Olav Åmås har ledet Mediemangfoldsutvalget.
FOTO: NTB SCANPIX

Utvalg ber om takt-skifte for mediene

Den journalistikken samfunnet trenger mest, er under sterkt press. Nå må tempoet kraftig opp i mediepolitikken, advarer utvalg.

– Nå er det alvor. Mediene er under sterkt press og situasjonen endrer seg nærmest fra måned til måned. Mediepolitikken har endret seg altfor sakte, nå må alt skje mye raskere, sier Knut Olav Åmås, som leder det regjeringsoppnevnte Mediemangfoldsutvalget.

Utvalget overleverer i morgen en utredning til kulturminister Linda Hofstad Helleland (H), der det kommer med klare anbefalinger om hvilke mål staten bør ha for mediemangfoldet i Norge og hvordan statlige midler best kan benyttes for å sikre et mangfold.

Motvind

Mediebransjen har lenge slitt i sterk motvind. Stupende annonseinntekter og markant nedgang i betalende lesere, stadige nedbemanningsrunder og nedleggelser av utgaver og publikasjoner, samt en eskalerende konkurranse fra sosiale medier, har snudd bransjen opp ned de siste tiårene. Åmås sier utvalget ikke først og fremst har vært opptatt av bransjen selv eller av enkeltaktørers situasjon.

– Som metode har vi hele tiden tenkt: Hvordan kan vi sikre den journalistikken mediebrukerne og samfunnet virkelig trenger? Vår oppfatning er at det er denne journalistikken som er ekstremt sterkt presset nå, sier Åmås.

– Hvis ikke tempoet går

kraftig opp i mediepolitikken frykter vi at den journalistikken borgerne og samfunnet trenger, gradvis blir sterkt svekket, sier han.

– Skummer fløten

Utvalget er det første som ser på helheten i Medie-Norge, og det tar for seg situasjonen hos både aviser, TV og radio. NOU-en «Det norske mediemangfoldet – En styrket mediepolitikk for borgerne» inneholder en rekke forslag til endringer og justeringer av dagens ordninger, samt forslag til helt nye tiltak, forteller Åmås.

Utvalget kommer blant annet med innspill til en modell for ny NRK-avgift, etter at regjeringen har besluttet å skrote dagens lisensordning, og det tar opp spørsmålet om skattlegging av aktører som Facebook og Google.

– Dette er aktører som skummer fløten av norsk journalistikk. Facebook er helt avhengig av det mediene produserer. Åtte av ti samfunnsdebatter blant Facebooks norske brukere tar utgangspunkt i noe som har stått i norske aviser, påpeker Åmås.

Utvalget har også jobbet videre med forslag til hvordan kommersielle kringkastere, som TV 2, kan kompenseres. I fjor høst ble utvalget bedt om å ha-televere en delrapport om temaet, etter at TV 2 nektet å fornye sin avtale dersom staten ikke bedre kompensert utgiftene til nyhetsproduksjon og hovedkontor i Bergen.

Utvalget anbefalte da at staten fortsatt bør støtte en kommersiell kringkaster i å produsere nyheter i tre til fem år fremover. (NTB)